

USAMLJENIČKA ŽURKA

I

Majkl je sedeo u svojoj spavaćoj sobi, slušajući *Goldbergove varijacije*, ali znao je da mu je um drugde, na mestu utehe i zaborava.

Izlazi, ide do bara za jednog čoveka gde je jedini gost barmen koji daje barmenske savete svom jedinom gostu koji ignoriše barmena jer nije baš toliko glup da prihvati savet od samog sebe, čak i kada je obučen kao zamišljeni barmen u zamišljenom baru u zamišljenoj priči koju niko nikad neće napisati, ali ove reči su pomešane sa svakim mililitrom singl malt viskija jer on ne želi da barmen sazna da je pijanac, a diverzantska taktika skupih ukusa prevari većinu ljudi zaslepljenih visokim sjajem boje na aston martinu i rečima „osamnaest godina star“ na flaši ili izvodu iz matične knjige rođenih. „Stvarno, čoveče, da li si toliko očajan da želiš da budeš večno mlad?“

Mlada žena koja je s tobom uglavnom iz pohlepe u ulozi tvoje supruge s tobom je iz sažaljenja, a tvoj urednik, još jedan zamišljeni lik ove rečenice, odbija da ispravi interpunkciju ili *garmatiku*, a nema ni sveštenika u ovoj priči, koji bi ti ispravio moralna načela.

Sipajte još jednu, molim vas barmenu, i ovog puta ne zaboravite da naspete malo više nego što je potrebno jer dovoljno je uvek premalo; barmen klimne sebi u bradu i znalački sipa i sipa, a starac gost/barmen/pisac/urednik/nedostajući sveštenik ga sluša kako izliva svoje srce u žustri jesenji vetar zbog kojeg drveće zvuči osvetoljubivo u noći.

*Brachianas Brasileiras*¹ od Vila-Lobosa uzima Majklovu ruku i oni koračaju kasnonoćnim ulicama Rija. Parni motor skupe Heitorove kubanske cigare u prijateljskom pučkanju oblikuje paperjaste anđelčice koji lagano iščezavaju.

Heitor pokazuje na zgradu koja je ugodila trupu nacionalne opere:

„Jesam li ti rekao, najdraži prijatelju, da sam jednom svirao violončelo tamo? Čak sam se jednom, budalasto, oprobao u Velikoj operi i to je bila velika greška!“

Nasmejao se i pućnuo na svoju *gurka blek dragon*: „U to vreme nisam mogao ni da zamislim ovakva zadovoljstva, ali slava i bogatstvo nose određene... prednosti.“

Stanka koja je prethodila reči *prednosti* upućivala je na hedonistička razbojništva, o kojima kavaljeri nisu rado razmenjivali detalje.

¹ Niz od devet svita brazilskog kompozitora Hejtoro Vila-Lobosa (1887–1959), čuvenog brazilskog kompozitora i dirigenta, napisan za različite kombinacije instrumenata i vokala, u periodu između 1930. i 1945. (*Prim. prev.*)

Muzika se još nije bila završila, ali poriv za pićem uselio se u Majklovu dušu, *podsvest, samozadovoljstvo i eskapizam* ili, kako je napola mislio i napola osećao, možda bračnu zajednicu sve četvoro.

Ne-Sveto Četvorstvo.

Dobra igra rečima, pristojan singl malt i biti domaćin zamišljenim prijateljima: postoji li bolji način da se provede večer? Sutra uveče pozvao bi svog starog ortaka – Johana Sebija Baha, koji je uvek bio za dobar provod i, sem toga, Majkl je verovao da Heitor i Johan imaju mnogo zajedničkih tema za razgovor. „Ali, možda će mene izbaciti iz svog društva jer nisam, je l', na njihovom nivou“, Majkl se nasmejao naglas, ne dovoljno glasno da bi probudio svoju suprugu koja je spavala u susednoj sobi, ali dovoljno glasno da probudi sve psihijatre u okolini, bio je ubeđen.

Majklova ruka uputila se ka flaši irskog viskija *dzejmison* – uvek je mudro držati bocu razbojnicu koja će svedočiti o tome koliko je neko zaista popio. Za laži su potrebne usredsređenost i temeljno planiranje u životu posvećenog pijanca. Skrivanje od drugih može biti zahtevno, ali još je teži monaški zavet samoodricanja.

Ruka mu je krenula ka flaši i povukla se i baš kad je neodlučnost dostigla pravi vibrirajući krešendo, ušetao je stari Otac Džojs,² jezuit, pijanac, čovek s odorom, čovek moralnih apsoluta koje je propovedao, ali kojih se nije pridržavao. Dobar čovek za smutna vremena, čovek koji uživa u čašici i, ukoliko je verovati glasinama o zamišljenom svešteniku koje su kružile u Majklovoj glavi, taj stariji čovek bio je odgovoran i za više od povremenog uživanja u čašici, ali detalji takvih moralnih krivudanja bili su škakljivi i Majkl je radije ćutao o njima.

„Ukoliko baš morate da imate prijatelje, potrebni su vam naočnjaci i pristojan singl malt star bar deset godina.“ Ko je to rekao? Oh, beše to stari Otac Džojs, čovek koji je uvek govorio pravu stvar u pravo vreme. Prava zvanica za bilo koju zabavu; Majkl ga je pozvao na sledeću zabavu, na koju je pozvao i Johana i Heitora.

„Oh, bio bih počastvovan da upoznam tog starog protestanta nikogovića i tog argentinskog plesača.“

„Bio je Brazilac, Oče.“

„Nemoj biti sitničar, Majki, moj dečače; Brazilac, Argentinac: svi smo isti u slepim božjim očima.“

Cinizam Oca Džojisa bio je osvežavajući.

Majkl je trepnuo nekoliko puta i napustio Oz, vrativši se u Glazgov, spreman da se sledećeg dana probudi bez sećanja na sve svoje noćasnje prijatelje. Ali oni će se njega sećati, bio je siguran, a to je jedino važno, posle svega što je rečeno i neučinjeno.

² U Majklovoj glavi rimokatoličanstvo i Džejs Džojs su spojeni u jedno jer Majkl ima urođeno poštovanje prema rečima, umešan je u igru reči, odnosno reči su njegov Bog, a epifanija je suštinski bitan lajtmotiv Džojsovog stvaralaštva. Tako Džojs na neki način za njega postaje Božji prorok ili Božji sin. Otac Džojs je vrsta lingvističkog religioznog sveštenika reči (njegov *Uliks* ili *Fineganovo bdenje* su svete tajne – sakramenti). Bog reči ima svog Isusa u liku Džejsa Džojisa, tako da rimokatoličanstvo, koje je Majklova religijska podloga i njegova književna reč su udružene u liku Oca Džojisa; religija i književnost su nerazdvojne. (*Prim. aut.*)

II

Majkl je sedeo za laptopom i guglao: „Šta je činjenica?“

Stvar za koju se zna ili je dokazano da je istinita.

„Najpoznatija činjenica o ježevima je da imaju buve.“

Na njegovom licu, dok je zurio u daljinu poput nekoga kome su javili vest o preranoj smrti njegove drage, bogate tetke, bila je vidljiva misao o konačnoj nesvrhovitosti i besmislenosti života, koja je bila predjelo večerašnje zabave i možda budućeg nasleđenog bogatstva – bog da joj dušu prosti. Zaista se nadao da će mu doći gosti i da će se, ukoliko dođu, svi međusobno lepo slagati. U tom trenutku Majkl ov mobilni telefon je zavibrirao u džepu. „Neće moći da dođe, gospodin Vila-Lobos je u psiho fazi večeras, čujemo se.“ Pa dobro, nema veze, mislio je. J. Seb će doći, gđin *Baroque'n'Roll* lično. Otac Džojks je jednom rekao: „Ah, da, on je video svetlost, preobrativši se u rimokatolika. Ali on je još uvek jebeni protestant u Božjim očima, mada možda ne i u Božjim ušima, pretpostavljam.“

Majkl je zaklopio laptop. Otišao je do bara, koji je u stvari bio mali, intimni štand smešten na sicilijanskoj plaži. Barmen mu je delovao poznato, ali Majkl se nije usuđivao ništa da kaže, jer se plašio da je stvarnost možda uvek malo previše obojena tačkom gledišta posmatrača.

„Gde je Serđo večeras?“

„Nemam pojma, gospodine, gazda je gazda, znate.“

„Ja ću ono moje uobičajeno, mada, ako ti se ruka oklizne i budeš sipao malo više, obojica ćemo imati koristi od toga.“

Barmen se nasmešio: „U *Papagajo* mere su uvek velikodušne, sinjore.“

„Dakle, gazda je gazda je gazda... Je li to neka fraza Koza nostre?“

„Ne, gospodine, samo besmislena tautologija. Jedan veoma veliki lagavulin za vas, gospodine.“

Majkl je seo za sto. Bio je jedini posetilac tog bara. Da li ljudi poznaju opštepoznate činjenice o ježevima? Uz pretpostavku da znaju išta, ipak ne bi pomislio da većina zna da ježevi imaju buve, istovremeno primećujući da nije ni sproveo opsežno istraživanje u oblasti hijerarhije činjenica o ježevima koje znaju ljudi i žene na svim mestima na kojima je bio. Lagavulin, mišićavi singl malt viski, kao da je govorio: „Jebe mi se, ako ti se ne sviđa moj ukus, odjebi.“ Kompromitujući glas Aileja³, u Škotskoj. Ostrvo baš kao Sicilija, osim što ni po čemu drugom ne liče. Koliko ljudi uopšte zna išta o ježevima, i zašto je pisac odgovora za pretragu na Guglu uopšte izabrao ježeve kao primer činjenice? Pri tom ne odgovorivši na pitanje: šta je činjenica?

Iz bezazlenog sanjarenja prekinuo ga je udarac po ramenu.

„Majkle, kako si u ovo prijatno veče, mladiću?“ Bio je to J-Seb. „Dobro izgledaš, Majkle; ma samo se šalim: izgledaš kao alkoholno kopile, kao da je grupa paralelnih petina⁴ uzela

³ Ailej (Islay) je ostrvo na severnoj obali Škotske i postojbina poznate vrste singl malt viskija (nemešanog viskija sa samo jednim sladom) – Islay Single Malt. (*Prim. prev.*)

⁴ Muzička referenca: u Bahovoj eri upotreba paralelnih petina (tonskih dominantni) u muzičkoj kompoziciji smatrana je pogrešnom. (*Prim. prev.*)

neku tešku kiselinu,⁵ čoveče. Ne brini, to je interna muzička šala. Koji eliksir mladosti večeras upija mladi Majkl?”

J-Seb podigao je Majklovu čašu i prineo je licu, onjušio i otpio gutljaj. Dobar izbor, moj mladi prijatelju, uvek si imao besprekoran ukus. Pridružiću ti se. J-Seb je odšetao do bara, naručivši dva velika lagavulina. Barmen ih je oba sručio u jednu čašu. J-Seb nije uložio nikakav prigovor na to i vratio se do Majklovog stola. „Upravo sam dovršio svoju poslednju *Pasiju*, i možeš da ispuzaš iz svog oluka mladiću, mislio sam na kompoziciju.“

Pre nego što je Majkl stigao da odgovori, milovan umiljatim čarima svog fenolskog slada, u bar je ušetao (a ko drugi, majstorskim hodom) no Otac koji je odmah primetio Majkla: „Ah, tu si, mladiću moj, i ko bi ovaj prijatni gospodin, ukrašen tako privlačnom perikom, mogao da bude?”

„To je Johan Sebastijan Bah, Oče.“

Otac Džojks je pružio ruku: „Zadovoljstvo mi je da upoznam tako velikog čoveka; priznajem da sam mučio vaše preludijume i fuge kao mladić na bogosloviji.“

„Mučenje koje ste naneli toj četrdeset osmorici sigurno nije ništa manje od mučenja koje je vašim dečaćkim prstima nanelo učenje tih preludijuma i fuga.“

U tom trenutku žena, koja je izuzetno podsećala na Majklovu ženu, došla je do stola i rekla: „Her Bah, moram vam reći da obožavam *Dijabelijeve varijacije*.“ Her Bah se nasmešio i uzvratio: „Potrudicu se da prenesem vaše komplimente Her Betovenu sledećeg puta kada budemo časkali.“ Lice joj je porumenelo, okrenula se nespretno i hitro odzujala. Majkl je delimično osećao sažaljenje prema njoj, a delom je mislio: „Oh, Her Bah, J-Seb, stvarno si pizda.“ Ništa, međutim, nije bilo rečeno naglas i veče je pohitalo ka daljem razvoju zabave, podstaknuto agresivnim šarmom tog visokooktanskog slatkog viskija.

Barmen je uzviknuo: „Poslednje piće pre fajronta“, a Otac Džojks je dodao: „Biće to *poslednji obred* za vas, mladiću.“

Barmen je zaključao ulazna vrata i pridružio im se, prinoseći dar u obliku još jedne boce lagavulina. Majkl je sve teže pratio sled događaja te večeri, ali je i dalje bio u stanju da se obraduje flaši pristojnog singl malta, naročito ako je brend bio Fri. Barmen je zaista izgledao zastrašujuće poznat, ali Majkl nije mogao da se seti odakle ga zna.

„Možemo poreći Hrista na krstu“, Majkl je razmišljao, dok se užurbano kretao ka toaletu, „Ali probaj da porekneš potrebu za mokrenjem i to će biti više patnje nego što tvoja besmrtna duša može ikad da iskusi.“

Dok se olakšavao u odvod toaleta u kom svetla nisu radila, mrmljao je: „Jedno je večno prokletstvo, ali ta mokra mrlja na upišanim pantalonama na tvojim preponama je nešto drugo i nešto možda još gore prijatelju, u potpunosti.“

Majkl je bacio pogled na ogledalo: postupak koji nikad nije izazivao zadovoljstvo. Bio je, kako je to neko nekad primetio, strog; da, strog dok je posmatrao druge, ali i dok je posmatrao sebe. Oprao je ruke, ugledavši svoj odraz u ogledalu. Ne, nisu se osvrnuli ni Bred, ni g. Bogart, niti Isus ni Buda: to je bilo njegovo, Majklovo lice, što ga je u velikoj meri raz-

⁵ Teška kiselina (*bad acid*) – kiselina je žargonski naziv za LSD i za zastrašujuća „putovanja“, za „tripove“ na koje se ukazuje u tekstu bio je odgovoran LSD pre nego mentalno stanje konzumenta. (*Prim. prev.*)

očaralo. Zaista je imao visoke estetske kriterijume. Prigušena svetla i veoma prigušeno samopouzdanje. Iscenzurisao je prizor koji je upravo ugledao i ulepšavao u mislima to alkoholom opustošeno lice. Sada, kada je to lice najzad iščezlo sa scene, sišao je niz tepihom obložene stepenice i vratio se svojim gostima. Uzdahnuo je s olakšanjem, ostavljajući ogledalo iza sebe i pomislio: *Da, lepo je biti sam. I taj jebeni barmen, njegovo lice mi je tako poznato, tako jebeno poznato.*

Majkl je sišao do bara koji je sada već bio prazan i teleportovao se za tren, kao dejstvom neke tamne magije, sa Sicilije u Škotsku.

Na stolu je sedela usamljena čaša. Svi su pili iz jedne jedine čaše. U mislima mu je odzvanjao glas Oca Džojisa: „To je kao Trojstvo, Majkl. Upravo kao Trojstvo.“

Završio je ono što bismo i dalje mogli da nazovemo smešno prevelikom porcijom viskija i.

*(S engleskog prevela **Ana Bojanović**)*